

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Šroubárna Ždánice a.s.**, IČO: 463 47 496, se sídlem Jiráskova 972/52, Kyjov, zast. Mgr. Miroslavem Osladilem, advokátem, se sídlem Sokolovská 668/136d, Praha 8, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 9. 2019, č. j. 47218/2019-900000-311, č. j. 47218-2/2019-900000-311, č. j. 47218-3/2019-900000-311, č. j. 47218-4/2019-900000-311, č. j. 47218-5/2019-900000-311, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 7. 2021, č. j. 31 Af 50/2021 - 408,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 7. 2021, č. j. 31 Af 50/2021 - 408, **se ruší** a věc **se vrací** krajskému soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedenými rozhodnutími zohlednil závěry předchozího soudního řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2019, sp. zn. 10 Afs 186/2017) a rozhodl, že se ve všech prvostupňových rozhodnutích celního úřadu ze dne 11. 4. 2014, č. j. 842-74/2014-53000-51 až 842-78/2014-53000-51 výrok o předepsání penále podle § 251 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád bez náhrady ruší. Žalovaný rovněž odstranil zjištěné formální nepřesnosti ve výroku prvostupňových rozhodnutí a v ostatním je zachoval.

[2] Žalobce se v žalobě ze dne 15. 11. 2019 domáhal zrušení deseti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2019, č. j. 47218 až 47218-10/2019-900000-311, zejména proto, že uplynula lhůta pro stanovení cla, a tato rozhodnutí žalovaného tak byla vydána v rozporu s právními předpisy, zejména s § 111 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.

[3] Rozhodnutím ze dne 15. 4. 2021, č. j. 21253/2021-900000-311, žalovaný rozhodl v přezkumném řízení podle § 123 odst. 5 daňového řádu s přihlédnutím k nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 o změně v záhlaví tohoto rozsudku uvedených rozhodnutí tak, aby jejich výrok

výslovně uváděl, že objektivně nastala právní skutečnost předvídaná čl. 221 odst. 4 celního kodexu, v důsledku které se celní orgány dovolávají prolomení zákonné tříleté lhůty pro sdělení cla.

[4] Krajský soud v Brně usnesením ze dne 22. 6. 2021, č. j. 31 Af 84/2019 - 424, žalobu ze dne 15. 11. 2019 v části, v níž se žalobce domáhal přezkumu v záhlaví uvedených rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2016, vyloučil k samostatnému projednání. Shledal totiž, že změna těchto rozhodnutí žalovaného v přezkumném řízení může mít vliv na procesní postup soudu v souvislosti s rozsudkem NSS ze dne 21. 11. 2019, č. j. 8 Afs 361/2018 - 49.

[5] Následně krajský soud usnesením ze dne 27. 7. 2021, č. j. 31 Af 50/2021 - 408, řízení zastavil, neboť s poukazem na závěry uvedené v rozsudku NSS č. j. 8 Afs 361/2018 - 49 dospěl k závěru, že odpadl předmět řízení, jelikož napadená rozhodnutí žalovaného *de facto* zanikla a byla nahrazena rozhodnutím žalovaného v přezkumném řízení. Žalobce tudíž nemůže být nadále zkrácen na svých právech napadenými rozhodnutími žalovaného ze dne 16. 9. 2019 a zároveň mu byla zachována možnost brojit proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2021, č. j. 21253/2021-900000-311. Existence předmětu řízení napadeného rozhodnutí je esenciální podmínkou řízení podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). S ohledem na zánik žalobou napadených rozhodnutí nastala situace, ve které nejsou splněny podmínky řízení, tento nedostatek je neodstranitelný, v řízení proto nelze pokračovat a nelze než žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Stěžovatel v první řadě opětovně namítl, že v době vydání napadených rozhodnutí již uplynula prekluzivní lhůta dle čl. 221 odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství. Napadená rozhodnutí byla zatížena nezákonností také z dalších důvodů popsaných stěžovatelem v žalobě.

[7] Kasační stížností napadené usnesení krajského soudu považuje stěžovatel za předčasné, jelikož rozhodnutí žalovaného v přezkumném řízení, které je důvodem pro zastavení řízení, dosud nenabýlo právní moci. Stěžovatel v této souvislosti uvedl, že dne 11. 5. 2021 podal proti rozhodnutí žalovaného v přezkumném řízení odvolání k Ministerstvu financí. Ke dni podání této kasační stížnosti nebylo ze strany Ministerstva financí rozhodnuto o odvolání stěžovatele. V rámci řízení o odvolání může být ze strany Ministerstva financí rozhodnuto, že rozhodnutí žalovaného se zrušuje a přezkumné řízení se zastavuje. Pak by byla potvrzena rozhodnutí napadená správní žalobou v jejich původním znění a neexistoval by důvod pro zastavení řízení, jelikož žalobou napadená rozhodnutí by dále existovala v nezměněném znění. Mohlo by tak dojít k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu.

[8] Rozhodnutím žalovaného v přezkumném řízení byla provedena změna spočívající v doplnění odkazu na čl. 221 odst. 4 celního kodexu. Nedošlo ale k žádné změně ohledně závěru, zda byl celní dluh stěžovateli sdělen včas. Rozhodnutí žalovaného v přezkumném řízení se rovněž žádným způsobem nedotklo povinností uložených stěžovateli žalobou napadenými rozhodnutími, tedy povinnosti uhradit doměřené clo, povinnosti uhradit antidumpingové clo a vyměřené výše těchto cel.

[9] Žalovaný nebyl oprávněn provést výše popsanou změnu napadených rozhodnutí. Pokud žalovaný měl za to, že existuje důvod pro prolomení prekluzivní lhůty pro sdělení celního dluhu podle čl. 221 odst. 4 celního kodexu, měla být tato skutečnost uvedena v napadených

pokračování

rozhodnutích. To ale žalovaný neučinil. Vzhledem k absenci jakéhokoliv vyjádření k běhu lhůty nelze určit, z jakého důvodu byl celní dluh stěžovateli vyměřen, a napadená rozhodnutí jsou tak v této otázce nepřezkoumatelná. Tuto nezákonnost nelze napravit změnou rozhodnutí provedenou rozhodnutím žalovaného v přezkumném řízení, ale pouze zrušením napadených rozhodnutí.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti k běhu prekluzivní lhůty pro sdělení celního dluhu stěžovatele odkázal na své vyjádření k žalobě a dále na odůvodnění svého rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení, odůvodnění rozhodnutí Ministerstva financí, kde je tato problematika podrobně vypořádána a kde je podrobně popsán běh předmětné prekluzivní lhůty ve vztahu k jednotlivým žalobou napadeným rozhodnutím.

[11] K námitkám stěžovatele uvedeným v kasační stížnosti uvedl, že Ministerstvo financí v rozhodnutí o nařízení přezkumu ze dne 8. 9. 2020, č. j. MF-18401/2020/3902-4, konstatovalo rozpor rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2019 s právním předpisem, nikoli však pro uplynutí lhůty pro sdělení celního dluhu, jak namítal stěžovatel, ale v tom, že pokud objektivně nastala právní skutečnost předvídaná čl. 221 odst. 4 celního kodexu, v důsledku které se celní orgány dovolávají prolomení zákonné tříleté lhůty pro sdělení cla, musí být tato právní skutečnost součástí rozhodnutí o sdělení dlužné částky cla, nebo součástí rozhodnutí o odvolání, což zde není. Tím došlo dle názoru Ministerstva financí k narušení právní jistoty na straně daňového subjektu o průběhu lhůt, neboť mu nemuselo být zřejmé, na základě jaké právní skutečnosti dospěly celní orgány k závěru o prolomení prekluzivní lhůty.

[12] Žalovaný upozornil, že rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2017, č. j. 31 Af 7/2015 - 172, a Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2019, sp. zn. 10 Afs 186/2017, potvrdily, že clo i antidumpingové clo bylo ve všech pěti dotčených případech vyměřeno stěžovateli správně a rozhodnutí Ministerstva financí (o nařízení přezkumu i o rozkladu proti tomuto rozhodnutí ze dne 8. 4. 2021, č. j. MF-18401/2020/3902-8) potvrdila názor žalovaného, že k uplynutí prekluzivní lhůty pro sdělení celního dluhu stěžovatel v dotčených případech nedošlo. Nebylo proto namístě rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2019 zrušit.

[13] S ohledem na právní názor Ministerstva financí dospěl žalovaný k závěru, že není na místě ani přezkumné řízení zastavit podle § 123 odst. 5 daňového řádu. Žalovaný proto dotčená rozhodnutí změnil tak, aby jejich výrok uváděl, že objektivně nastala právní skutečnost předvídaná čl. 221 odst. 4 celního kodexu, v důsledku které se celní orgány dovolávají prolomení zákonné tříleté lhůty pro sdělení cla. Žalovaný má za to, že byl vázán právním názorem Ministerstva financí a nemohl pokračovat žádným jiným způsobem.

[14] V doplnění vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný poukázal na to, že Ministerstvo financí rozhodnutím ze dne 16. 11. 2021, č. j. MF-30660/2021/3902-4, zamítlo odvolání stěžovatele a potvrdilo rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2021, č. j. 21253/2021-900000-311.

III. Posouzení kasační stížnosti

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[16] Kasační stížnost je důvodná.

[17] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v dané věci se jedná o posouzení, zda krajský soud postupoval správně, když řízení o žalobě zastavil.

[18] V první řadě musí Nejvyšší správní soud zdůraznit, že napadené usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, neboť ačkoli z jeho odůvodnění vyplývá, že krajský soud se domníval, že jsou dány podmínky pro odmítnutí žaloby, výrok zní, že se řízení zastavuje. Již z tohoto důvodu musel Nejvyšší správní soud přistoupit ke zrušení napadeného usnesení, jelikož byl naplněn důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k němuž musel Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[19] Nejvyšší správní soud se však musí vyjádřit i ke kasační argumentaci stěžovatele, v níž namítal, že krajský soud nesměl žalobu odmítnout před nabytím právní moci rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení. Stěžovatel argumentoval možným průběhem řízení o odvolání proti rozhodnutí žalovaného v přezkumném řízení, kdy mohlo dojít k tomu, že Ministerstvo financí rozhodnutí žalovaného vydané v přezkumném řízení zruší a přezkumné řízení zastaví, což by znamenalo potvrzení rozhodnutí žalovaného napadených žalobou. Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že krajský soud měl vyčkat na právní moc rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení a teprve poté na toto rozhodnutí procesně reagovat. Je to totiž právní moc rozhodnutí, s níž je spojeno definitivní vyřešení určité otázky správním orgánem. Dokud rozhodnutí vydané v přezkumném řízení nenabude právní moci, není najisto postaveno, zda a jakým způsobem správní orgány zjištěnou nezákonnost původního pravomocného rozhodnutí odstranily či napravily. Do té doby proto není na místě, aby soud v řízení o žalobě proti žalobou napadenému pravomocnému rozhodnutí (které je předmětem přezkumného řízení) vyvozoval procesní následky z toho, že bylo v přezkumném řízení určitým způsobem rozhodnuto.

[20] Jak sice upozornil žalovaný v doplnění vyjádření ke kasační stížnosti, Ministerstvo financí již rozhodnutím ze dne 16. 11. 2021, č. j. MF-30660/2021/3902-4, zamítlo odvolání stěžovatele a potvrdilo rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2021, č. j. 21253/2021-900000-311, kterým v přezkumném řízení změnil napadená rozhodnutí. Nyní je tedy situace zcela nepochybně taková, že v záhlaví uvedená rozhodnutí žalovaného byla změněna rozhodnutím žalovaného v přezkumném řízení. To však nic nemění na tom, že v době rozhodování krajského soudu nebylo dáno pravomocné rozhodnutí správního orgánu o změně žalobou napadeného rozhodnutí v přezkumném řízení.

[21] Věcně ovšem Nejvyšší správní soud souhlasí s argumentací krajského soudu v kasační stížnosti napadeném usnesení, v níž poukázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 11. 2019, č. j. 8 Afs 361/2018 - 49, č. 3951/2020 Sb. NSS, podle něž, *dojde-li v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ke změně žalobou napadeného rozhodnutí v přezkumném řízení postupem podle § 123 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, odpadne předmět řízení, a nejsou tak již dány podmínky řízení o takové žalobě [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]*. V době rozhodování krajského soudu ovšem pro odmítnutí žaloby nebyly dány podmínky, neboť jak bylo výše vysvětleno, rozhodnutí vydané v přezkumném řízení dosud nenabývalo právní moci.

[22] Námitkami stěžovatele směřujícími do věci samé se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť se nejedná o přezkoumání meritorního rozhodnutí krajského soudu. Námitky stěžovatele v převážné míře směřují proti rozhodnutí žalovaného vydanému v přezkumném řízení, které vůbec nebylo předmětem tohoto soudního řízení. Stěžovatel se může bránit žalobou proti rozhodnutí vydanému v přezkumném řízení, přičemž v rámci ní je oprávněn brojit i proti těm částem původních (nyní napadených) rozhodnutí žalovaného, která

pokračování

nebyla rozhodnutím vydaným v přezkumném řízení dotčena (srov. bod 18 cit. rozsudku č. j. 8 Afs 361/2018 - 49).

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[23] Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo, než kasační stížností napadené usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nemohl přitom žalobu sám odmítnout, neboť nemůže nyní zohlednit to, že dodatečně po vydání napadeného rozhodnutí již důvod pro odmítnutí žaloby nastal (srov. textací § 110 odst. 1 část věty první za středníkem s. ř. s.). To může učinit až krajský soud v dalším řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2022

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu